

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

249058

ความสุขและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ: อดีตของวันนี้ อนาคตของเรา

นิศรา ภูิตะดิลก

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน 2553

ความสุขและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ: อดีตของท่าน อนาคตของเรา

ณิศรา จิตะดิลก

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน 2553

ความสุขและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ: อดีตของท่าน อนาคตของเรา

ณิศรา จิตะดิลก

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสาวลักษณ์ ชายทวีป
..... กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ศิวรักษ์ ศิวารมย์
..... กรรมการ
อาจารย์ สามารถ ศรีจำนงค์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ ดร. ศิวรักษ์ ศิวารมย์
..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
อาจารย์ สามารถ ศรีจำนงค์

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุน จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และงานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความสะดวกดูแลเอาใจใส่ และการให้คำแนะนำของ รศ.ดร.ศิวรักษ์ ศิวารมย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ อาจารย์สามารถ เนื่องจางงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

กราบขอบพระคุณกรณีศึกษา 6 ท่าน ที่ได้เสียสละเวลาแบ่งปัน และถ่ายทอดชีวิตของท่าน ทำให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิตของพวกท่าน และกราบขอบพระคุณเหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวของผู้วิจัยที่ได้ส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้เรียน ได้มีประสบการณ์ชีวิตที่หลากหลาย และได้รับความรักความอบอุ่นเสมอมา

ณิศรา ฐิตะดิลก

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ความสุขและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ: อดีตของท่าน
อนาคตของเรา

ผู้เขียน

นางณิศรา ฐิตะดิลก

ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. ศิวรักษ์ ศิวารมย์	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
อาจารย์ สามารถ ศรีจำนงค์	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

249058

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสุขและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ และสะท้อนประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษา ในมุมมองของผู้วิจัยต่ออนาคตของการเป็นผู้สูงอายุ ดำเนินการวิจัยโดยใช้แนวคิดวิธีการวิจัยแบบทฤษฎีฐานราก และแนวคิดการวิจัยแบบอัตชาติพันธุ์วรรณา เก็บรวบรวมข้อมูลจากกรณีศึกษา 6 คน โดยใช้การสัมภาษณ์และการสังเกตพฤติกรรม จากนั้นผู้วิจัยจึงได้สร้างทฤษฎีฐานรากที่แสดงถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสุขและความพึงพอใจของผู้สูงอายุ เมื่อได้ทฤษฎีแล้ว ผู้วิจัยจึงสะท้อนประสบการณ์ของตนเอง โดยการวางแผนอนาคตของตนเอง อนาคตของคนไทยแบบปัจเจก และข้อเสนอต่อนโยบายของภาครัฐที่มีต่อผู้สูงอายุ

Thesis Title	Happiness and Satisfaction with Life of the Elders: Their Past and Our Future		
Author	Mrs. Nissra Thitadilok		
Degree	Master of Education (Educational Psychology and Guidance)		
Thesis Advisory Committee			
	Associate Professor Dr. Siwarak Siwarom	Advisor	
	Lecturer Samart Srijamnong	Co-advisor	

ABSTRACT

249058

The purpose of this qualitative research was to study happiness and satisfaction with life of the elders and to reflect the researcher’s experience from this issue to project an aging plan. The concepts of grounded theory and autoethnography were used as a methodology. The data collecting process was conducted by interviewing and observing 6 case studies. The researcher then constructed a grounded theory which presented the roots of happiness and satisfaction with life and created a life planning for her, for other individuals and for the society by giving some suggestions for the government’s public policy on aging people.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ผู้สูงอายุ	7
ความสุข	17
ความพึงพอใจในชีวิต	20
ทฤษฎีฐานราก	21
การวิจัยแบบอัตตาคติพันธุ์วรรณา	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	32
ขอบเขตและกลุ่มเป้าหมาย	32
กระบวนการศึกษาวิจัย	33
บทที่ 4 การสะท้อนอดีตและชีวิตในปัจจุบันของผู้สูงอายุ	36
กรณีศึกษาคนที่ 1	36
กรณีศึกษาคนที่ 2	45
กรณีศึกษาคนที่ 3	52
กรณีศึกษาคนที่ 4	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
กรณีศึกษาคนที่ 5	72
กรณีศึกษาคนที่ 6	82
บทที่ 5 การเชื่อมโยงความคิด	91
ภาพรวมของกรณีศึกษา	91
กรอบคิดที่สร้างจากข้อมูล	92
ทฤษฎีรากฐาน	101
บทที่ 6 อนาคตของเรา	123
บรรณานุกรม	135
ประวัติผู้เขียน	139

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ลำดับที่ของดัชนีความสุขของโลก ลำดับที่ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และรายได้เฉลี่ยต่อหัว จำแนกตามประเทศ	18
2	ข้อมูลของกรณีศึกษา	33
3	กระบวนการสร้างทฤษฎีฐานราก	101